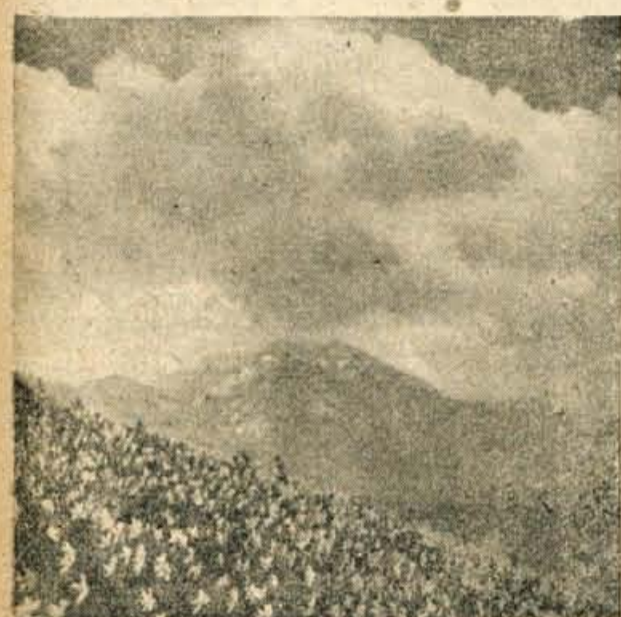

GORENJSKI GLAS

LETO IV. — ST. 19 — CENA DIN 6.—
KRANJ, DNE 10. MAJA 1952

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA GORENJSKO

Narcisne poljane pod Golico so zacvetele

Prpriave na proslavo šestdesetletnice maršala Tita

JESENICE
25. maj — Šestdesetletnica našega velikega voditelja maršala Tita — bodo na Jesenicah zelo slovesno proslavili. Že 6 dni pred 25. majem se bo spustila z vrha Triglava — simbola naše svobode in bratstva — glavna štafeta, ki bo nosila pozdrave slovenskega ljudstva našemu največjemu voditelju. Tej štafeti se bo pridružil tudi štafeta s Partizanskega vrha na Jelovici, kjer je bil ustanovljen prvi Triglavski bataljon pod vodstvom narodnega heroja Joža Gregorčiča in jo bodo sestavljali člani Delavskega športnega društva »Joža Gregorčiča« z Jesenic. Koroško štafeto, ki bo krenila z groba narodnega heroja Matije Verdnika v Svecih, bodo nosili koroški borci s Koroške do meje na Rožal, kjer jo bodo sprejeli bivši koroški borci in partizani, ki živijo v svobodni domovini in jo ponesli skozi Jesenice. Štafeto, ki bo krenila od slapa Savice, bodo nosili člani TD »Partizana« iz Bohinja in Bleda. Razcep teh bodo krenile štafete še od izvira Soče in iz Drage pri Begunjah, kjer so množični grobovi talcev, ustreljenih v minul vojni.

Na sam šestdeseti rojstni dan maršala Tita pa bo na Titovem trgu na Jese-

nica velika proslava. Z udeležbo na proslavi bodo Jeseničani dokazali svojo ljubezen do maršala Tita prav tako, kot jo dnevno dokazujejo z delovnimi uspehi pri graditvi socializma.

KAMNIŠKA BISTRICA

Kakor smo že pisali, je novi občinski odbor v Kamniški Bistrici na čast šestdesetletnice maršala Tita napovedal tekmovanje vsem frontnim organizacijam bivšega kamniškega kraja. Na to svojo napoved v Kamniški Bistrici niso pozabili in svoj delovni načrt zelo vestno izpolnjujejo.

Na predvečer 11. obletnice Osvobodilne fronte je imel občinski frontni odbor slavnostno sejo, nakar so frontovci odšli v požgano partizansko vasico Okroglo. Tam so ob tabornem ognju priredili kulturni večer, ki se ga je razen sodelujočih udeležilo še nad 100 udeležencev. Prvega maja so organizirali množični izlet k izviru Kamniške Bistrice, za 60-letnico maršala Tita pa bodo sodelovali v štafeti od Črnice do Ljubljane. Ob tej priliki bodo odprli tudi frontni kotiček in knjižnico.

Svečana izročitev nove zastave kranjski brigadi

Za letošnji prvi maj so naše vojne enote prejele iz rok svojega vrhovnega komandanta maršala Tita nove zastave polkov, ki so simbol borbe za našo socialistično domovino, njeno neodvisnost in mir v svetu. Tudi kranjski garnizon je odposlal v stolno mesto Beograd svoje odposlanke, da prinesejo novo polkovno zastavo. Vrnili so se svečano 3. t. m. z dopoldanskim brzcom. Na postaji so jih pričakali številni zastopniki političnih in množičnih organizacij, društev in četa kranjske brigade z vojaško godbo na čelu. Prihod vlaka in izstop odposlancev s polkovno zastavo so čakajoči pozdravili z burnim aplavzom, se nato zbrali v povorko in za zastavonošo odkorakali v zbornega mesta vse kranjske brigade.

Med igranjem godbe je zastavonoša z novo polkovno zastavo v častnem spremstvu borcev odposlancev obhodil vse vrste številnih čet kranjske brigade, nakar je svečano izročil zastavo polku. Prvi je pozdravil zastavo in odposlanstvo tov. Branko Babič, komandant kranjskega garnizona, ki je naglasil, da se moštvo Kranjske brigade zaveda važnosti tega trenutka, in izrazil prepričanje, da bo

upravičilo zaupanje OK KPJ ter vrhovnega komandanta JLA tov. Tita. (Gromko pritrdjevanje.) Za njim je govoril tov. Andrej Brovc, sekretar MK KPS v Kranju, ki je brigadi ob prejemu zastave izročil borbeno pozdrave vseh delovnih kolektivov v Kranju ter ji želel še lepših uspehov pod polkovno zastavo. Prav tako sta čestitala zbranemu vojaštvu še predsednik Okrajnega združenja rezervnih oficirjev tov. Milan Dolenc in predsednik Zveze vojaških vojnih invalidov tov. Edo Resman. Odposlanstvo pionirjev kranjske osnovne šole pa je zastavonoši izročilo šopek rož med kratkim, prisrčnim pozdravom. Ob koncu je govoril vodja odposlancev, ki so prinesli polkovno zastavo, politični komisar brigade polkovnik Stevo Glumpak. Orisal je prvomajsko svečanost v Beogradu, nakar je poudaril pomen novega prapora. Dejal je: »To zastavo smo prejeli iz rok našega vrhovnega komandanta (gromko vzklikanje: »Tito — Partija!«) in pod to novo zastavo se bomo tako borili, kot so se v drugi svetovni vojni naši borci borili pod partijsko-proletarsko zastavo! — Pred zaključkom slovesnosti so odposlali pozdravno brzojavko maršalu Titu.

Gorenjci — 11. maja v Begunje!

11. maja bo v Begunjah pri Lescah velik partizanski tabor na čast 7-letnice osvoboditve Begunj, kjer je bila med vojno okupatorjeva mučilnica in ubijalnica slovenskih ljudi.

Organizatorji tabora v Begunjah so pripravili za ta dan zelo bogat in pester spored. Kot smo poročali že v prejšnji številki bodo v soboto, 10. maja, krenile partizanske patrole iz raznih krajev radovljiškega okraja in se zvečer ustavile v nekaterih vaseh, kjer bodo priredile partizanske mitinge z lepim sporedom. Prav gotovo se bodo teh mitingov udeležili vsi prebivalci dotičnih vasi. Naslednji dan, 11. maja zjutraj, bodo patrole krenile proti Begunjam in jih osvobodile.

V Begunjah bo v nedeljo ves dopoldan izbran kulturnoprosvetni program. Nastopilo bo Mestno gledališče z Jesenic, združeni pevski zbori, godbe in še druge najboljše kulturnoprosvetne skupine radovljiškega okraja.

Po kulturnem programu bo veliko ljudskih rajanje in veselje.

Za partizanski tabor v Begunjah je med prebivalstvom radovljiškega okraja veliko zanimanja. Po dosedanjih pripravah sodijo, da bo prišlo na tabor v Begunje več tisoč ljudi. Proslava se bo pričela ob deveti uri dopoldne; udeleženci naj se poslužijo jutranjih vlakov, ki pripeljejo okrog pol osmih v Lesce.

Prebivalci radovljiškega okraja, 11. maj je vaš praznik! Zato vsi v Begunje, kjer boste našli kulturni užitek in veselo razvedrilo!

SPET PEVSKI KONCERT V KRANJU

Na predvečer Dneva zmage, 14. maja bo v Sindikalnem domu v Kranju ob 20. uri pevski koncert domačega moškega zbora SKUD »France Prešeren«. Na programu so borbeno, umetne in narodne pesmi. Razen borbenih je zbor vse pesmi na novo naštudiral.

Okrajni ljudski odbor Radovljica obsega 13 občinskih odborov

V soboto, 26. aprila je zasedal OLO Radovljica. Zasedanja sta se udeležila tudi ljudska poslanka Miha Potočnik in Tone Toman. Skupščina je razpravljala predvsem o novi upravno-teritorialni razdelitvi okraja in o reorganizaciji bivših krajevnih ljudskih odborov v sedanje občinske ljudske odbore.

Nova upravno-teritorialna razdelitev okraja in reorganizacija bivših krajevnih ljudskih odborov se je pripravljala že kakih deset mesecev. Spremembe v organizaciji ljudskih odborov je zahtevala sedanja stopnja razvoja proizvodnih sil in družbeno-ekonomskih odnosov v naši državi. Takih bistvenih sprememb je bilo pri nas že več. Vse te spremembe so bile nujne in so odraz razvoja naše ljudske revolucije. V prvem razdobju, ki je trajalo nekako do leta 1946, smo prevzeli in utrdili našo oblast ter obnovili v vojni opustošeno gospodarstvo. Državni gospodarski sektor, ki smo ga ustvarili iz zaplenjenega premoženja ljudskih sovražnikov in iz prevzetega premoženja nekdanje buržoazne Jugoslavije, je bil sicer že takrat močan, vendar je bila večina proizvodnih sredstev še vedno privatna lastnina. Naša ljudska oblast je v tem razdobju morala odgovarjati gospodarskemu stanju v državi in je morala omejevati privatno lastnino proizvodnih sredstev s takimi upravno-ekonomskimi ukrepi, kot so na primer odredjanje proizvodnih programov, načrtno razdeljevanje blaga, določanje maksimalnih cen itd.

V drugem razdobju, ki je trajalo nekako od leta 1946 do leta 1950, je ljudska oblast nadalje razlašala buržoazijo in zagotovila popolno prevladovanje državno-socialističnega sektorja v temeljnih gospodarskih panogah ter uvedla plansko gospodarstvo. To razdobje imenujemo razdobje državne socializma, ko je država v imenu ljudstva razlašala buržoazijo in neposredno upravljala gospodarstvo. Zato je bilo v tem času nujno, da se je upravni aparat za izvajanje teh naloge številčno utrpel.

V tretjem razdobju, ki se začneja že leta 1950, najočiteje pa z izvajanjem temeljnega zakona o gospodarjenju državnih gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih, pa so pričela prehajati proizvodna sredstva v splošno družbeno premoženje, oziroma v upravo samih proizvajalcev, to je delovnih kolektivov. To razdobje razbremenjuje državni aparat raznih gospodarskih funkcij in se zato ta aparat vedno bolj krči. Vse to se je zelo vidno odražalo zlasti v radovljiškem okraju, ki je po svoji gospodarski strukturi med najbolj industrijskimi okraji v Sloveniji. Ko so delovni kolektivi po delavskih svetih in upravnih odborih prevzeli tovarne in podjetja v svoje upravljanje, je prenehala funkcija upravljanja teh podjetij s strani ljudskih odborov. Operativno delo okrajnega ljudskega odbora se je zmanjšalo. Razen tega je država v tem razdobju utrdila naše gospodarstvo do take stopnje, da smo lahko ukinitelj zajamčeno preskrbo, odpravili obvezne odkupe, obvezne prevoze lesa, plane vzreje živine, setvene plane itd. Z odpravo teh nalog, ki so zahtevale za svoje izvajanje močan operativni aparat, smo lahko odpravili tudi številne KLO in jih posamezne združili v nove upravno-teritorialne enote — v občinske ljudske odbore. Iz bivših 29 KLO (vštevši MLO Jesenice) so v radovljiškem okraju ustanovili 13 občinskih ljudskih odborov, med katerimi imata mesti Jesenice in Bled zaradi posebnih gospodarskih panog privilegiran položaj.

Zanimanje za reorganizacijo KLO v občinske odbore je bilo med volivci zelo veliko. Na mnogih sestankih, zborih in konferencah so volivci in člani množičnih organizacij zelo živahno razpravljali o novi upravno-teritorialni razdelitvi, dajali svoje predloge in pomisleke. Teh razprav se je udeležilo več kot 16.000 prebivalcev okraja. Potrebe po novi upravno-teritorialni razdelitvi so zaradi prej omenjenih gospodarskih sprememb razumeli skoro povsod ter predlagali, naj se radovljiški okraj razdeli na 13 občinskih ljudskih odborov.

Največji občinski ljudski odbor je mesto Jesenice, ki šteje okrog 15 tisoč prebivalcev in ki je imelo do nedavnega stopnjo samostojnega okraja. Sedaj so se zopet vključile v sestav radovljiškega okraja. Obdržale pa bodo skoro vse pravice, ki so jih imele kot samostojno mesto in imele pri nadaljnjem revolucionarnem in kulturnem razvoju okraja še vedno vodilno vlogo.

Drugi najmočnejši občinski ljudski odbor je Bled, ki šteje nad 5300 prebivalcev in ki so mu pridružili nekdanji KLO Podhom-Zasip, Ribno in Bohinjska Bela. Tudi Bled ima svoj privilegiran položaj zaradi svojih gospodarskih posebnosti.

Občinski ljudski odbor Radovljica šteje 4594 prebivalcev in sta se mu po reorganizaciji pridružil KLO Lesce in

Lancovo. S tem se novi občinski odbor Radovljica ni samo gospodarsko okreplil, ampak se je menjala tudi struktura prebivalstva v prid delavskega razreda, kar bo prav gotovo vplivalo na bodoče politično in družbeno življenje v tem mestu.

Številčno močan je tudi novi občinski ljudski odbor Bohinjska Bistrica, ki združuje bivše KLO Bohinjska Bistrica, Polje in Koprivnik-Gorjuše ter šteje 3090 prebivalcev. Bivša KLO Stara Fužina in Bohinjska Srednja vas pa sta se združila v novi občinski ljudski odbor Bohinjska Srednja vas, ki šteje 1842 prebivalcev.

KLO Sp. Gorje in Zg. Gorje tvorita sedaj občinski ljudski odbor Gorje z 2958 prebivalci. V gornjesavski dolini sta sedaj dve občinski ljudski odbora. Občinski ljudski odbor Kranjska gora združuje bivše KLO Rateče, Kranjsko goro in Gozd ter šteje 1887 prebivalcev; občinski ljudski odbor Dovje-Mojstrana pa je ostal v mejah bivšega KLO z 2179 prebivalci.

Zasedanje mestnega občinskega odbora v Kranju...

29. aprila je mestni ljudski odbor v Kranju razrešil svoje predsedstvo, izvršni odbor ter svete državljanov in soglasno izvolil za predsednika mestne občine tov. Ceneta Beznika, dosedanjšega predsednika IO, za njegovega namestnika pa tov. Rudija Baldermana. Izvolil je tudi nov Svet za kulturo in prosveto s predsednikom R. Baldermanom, Svet za zdravstvo in socialno politiko s predsednikom tov. Edijem Resmanom, gospodarski svet s predsednikom tov. Ladom

V mejah bivšega KLO sta ostala tudi občinska odbora Žirovnica z 2403 in Begunje s 1456 prebivalci. Bivša KLO Brezje in Mošnje tvorita nov občinski ljudski odbor s sedežem na Črnicu s 1113 prebivalci. Občinski ljudski odbor Podnart obsega obširno področje bivših KLO Podnart, Ljubno in Srednja Dobrava ter šteje 1266 prebivalcev. V občinski ljudski odbor Kropa sta se združila bivša KLO Kropa in Kamna gorica s 1546 prebivalci.

Z reorganizacijo so se novi občinski odbori gospodarsko okreplili, obenem pa se je zmanjšal upravni aparat več kot za polovico. Tudi aparat okrajnega ljudskega odbora se bo še zmanjšal.

Ker so z organizacijo občinskih ljudskih odborov ukinjeni izvršilni odbori, bo postala odgovornost ljudskih odborov večja. Dolžnost odbornikov je, da čimprej utrdijo nove občinske odbore, kajti naloge za nadaljnjo demokratizacijo ljudske oblasti in vsega našega javnega življenja so velike.

... in okrajne ljudske skupščine Ljubljana-okolica

Zadnji dan aprila so se v Ljubljani zbrali na prvem zasedanju ljudski odborniki iz dosedanjšega ljubljanskega okoliškega, grosupeljskega, idrijskega in kamniškega okraja, ki sestavljajo zdaj razširjeni okraj Ljubljana-okolica.

Poročilo in utemeljitev o potrebi združitve teh okrajev v enotni okraj je prebral tov. Berčič, predsednik Okrajnega odbora. Po poročilu se je razvila živahna razprava o vseh perečih gospodarskih

vprašanjih, ki zahtevajo resnega prizadevanja za izpolnitev družbenega plana. Skupščina je sprejela več sklepov in odločb, nakar je izvolila novega predsednika, 4 podpredsednike in tajnika. Iz bivšega kamniškega okraja je bil izvoljen za predsednika tov. Jeras. Končno so bile volitve Sveta za gospodarstvo, komunalno, prosveto in kulturo, za ljudsko zdravstvo in socialno politiko, Sveta za notranje zadeve in njih načelnikov.

Zbori volivcev v Kranju opozarjajo na napake in dajejo predloge za njih odpravo

Zadnje dni se zbori volivcev v Kranju seznanjajo z delom IO MLO v preteklem letu, z reorganizacijo ljudskih odborov in nalogami bodočih svetov proizvajalcev ter z nujnostjo, da izgled mesta in čistočo izboljšamo. Seveda pa to ni vsa vsebina dnevnega reda. Zbori razpravljajo o tržaškem vprašanju, zlasti živahni pa so, ko preide razgovor na gospodarjenje, na odpuste, komunalne zadeve, na vzgojo mladine, skratka na stvari, ki jih neposredno zadevajo.

Na Primskovem so volivci želeli pojasniti, zakaj nekatera naša podjetja nimajo dobička, kar jim je tov. Stanjko lepo pojasnil. Kmet s Primskovega pa je na primer opozoril na koloradskega hročca in predlagal, naj bi se vsi resno zavzeli, da ga zatremo. Predlagal je tudi, naj bi šolska mladina, ki je imela lani največ uspeha pri zatiranju, tudi letos pomagala. Nekdo drugi je ugotavljal nujnost, da pričnemo po mestu vsa drevesa škropiti zaradi kaparja, ki je ponekod dreve že napadel. Prosil je, naj bi kmetijska zadruga nabavila škropilo in to po zmernih cenah, tako da ga bo lahko vsakdo, ki ima sadno drevje, kupil. Prikazal je tudi nujnost, da

kmetijske zadruge osnujejo fond, ki bi kmetom -zadružnikom omogočil brezplačno zdravljenje. Tretji spet je predlagal, naj bi končno uredili kanalizacijo, seveda za njegovim vrhom. Debil pa je pojasnil, da bo to vprašanje mogoče rešiti šele po prvi petletki, ko bodo podjetja odvajala akumulacijo, namenjeno v prvi vrsti za vsa tovrstna dela. Spet drugi je prosil, naj bi cesto škropili tudi na Primskovem. Ker ni tlakovana, so vsa stanovanja v bližini ceste polna prahu. Končno je nek diskutant, ki so mu otroci poškodevali sadno drevje in rezal z noži debla, dejal, naj bi otrokom starši dopovedali, kolikšno škodo delajo s tem.

V kranjski osnovni šoli pa je bil zbor volivcev kar za I. in II. teren OF in ga je obiskalo nad sto ljudi (na terenu Primskovo pa se jih je odzvalo 70). Dnevni red je bil približno tak kakor na Primskovem. Med razgovorom o čistoči je neka volivka svetovala, da se čim prej uredi tržnica na Jezerški cesti in očeidi Delavski dom na zunaj in znotraj.

Nekdo drugi je predlagal, naj bi v Kranju čim prej uredili vajeniški dom, saj gojencev ne bi primanjkovalo spričo tolikih strokovnih šol. Dobil je pojasnilo, da bo letošnji izkupiček obrtne fazstave namenjen prav postavitvi vajeniškega doma. Med razpravo je nekdo opozoril, naj bi v letnem kinu ne prirejali plesov in zabav, da se mladina ne bi navadila ponočevanja, ali se morda — daleč od varnostnih organov — celo pretepala. Na pripombe glede razsvetljave je predsednik mestne občine tov. Cene Beznik zagotovil, da bo vse storjeno, kar bo finančne možnosti dopuščale.

Oba zbora volivcev sta odposlala protestno resolucijo ministru za zunanje zadeve tov. Edvardu Kardelju proti nesravnemu barantanju za Trst.

Šmarčani so odkrili spomenik padlim žrtvam NOB

Na dan 11-letnice osvojitve OF, v nedeljo 27. aprila je bila v Šmarci pri Homcu lepa svečanost: krajevni odbor Zveze borcev je odkril ob lepi udeležbi vaščanov, zastopnikov množičnih organizacij in društev spomenik 49 padlim žrtvam NOB, na kraju okupatorjevega zverstva.

Tej svečanosti so prisostvovali tudi ljudje od daleč. Pred spomenik so ob koncu svečanosti položili številne vence.

Gorenjska je praznovala prvi maj v soncu in veselju

Jesenice

OKROG 15.000 LJUDI JE PRAZNOVALO PRVI MAJ NA POLJANAH

Jesenice so praznovala 1. maj tako, kot se velikemu delavskemu središču spodobi. Dan pred praznikom je bilo slavnostno zasedanje delavskega sveta železarne, zvečer pa svečana akademija, na kateri je govoril stari borec delavskega razreda tov. Janez Mlakar. Na akademiji so sodelovali člani SKUD »Tone Čufar«, SKUD »Franc Mencinger«, Mestnega gledališča in TD »Partizan«.

Že na predvečer so bile Jesenice slavnostno razpoložene. Vse mesto je bilo v zastavah, ljudje so se oblekli praznično, po hribih so goreli številni kresovi in čutili si, da se ljudstvo resnično in iskreno veseli svojega največjega praznika.

Praznik je pozdravilo prekrasno pomladansko jutro. Po mestu so se razlegale budnice jeseniške in javorniške godbe. Ljudje so vstajali in do devete ure se je pred »Jelenom« na Jesenicah in pred »Trevnom« na Javorniku zbrala že velika množica ljudi, ki so potni skupno odhajali na Poljane. Nepregledne množice pa so se še ves dopoldan zgrinjale z vseh strani. Razen z Jesenic, Javornika in Blejske Dobrave so se udeležili praznovanja na Poljanah tudi mnogi z Bleda, iz Zasipa, Podhoma, Gorji in še drugih krajev, tako da se je zbrala na tem tradicionalnem prvomajskem kraju okrog 15.000-glava množica.

Toliko ljudstva organizatorji prvomajskega praznovanja na Poljanah niso pričakovali. Računali so, da bo na Poljanah ta dan kakih 5000 ljudi, bilo pa jih je trikrat več. To se je dopoldan pokazalo pri številnih točnicah, ki niso mogle postreči vsem naenkrat. Kljub velikemu navalu pa so se organizatorji znašli in takoj ukrenili, da so bili vsi, ki so ta dan obiskali Poljane, zadovoljni.

Preveč bi bilo, če bi hotel naštevati pester in bogat športni in kulturni spored. Za tiste, ki ljubijo glasbo in petje, so poskrbeli pevski in glasbeni odseki delavskih društev SKUD »T. Čufar« in SKUD »Fr. Mencinger«. Pevska zbor oba SKUD sta nastopila združena pod vodstvom Jerama in Ulage. Godbi na pihala sta pod vodstvom dirigentov Kleča in Šorga odigrali prosmadni koncert, na katerem je nastopil tudi priljubljen mladinski tamburaški zbor z Javornika pod vodstvom Dolenca. Šahovsko društvo je priredilo živo šahovsko igro, v kateri sta nastopala znana komika Mandlič in Cegnar. Telovadne točke, motoklistična dirka in številne druge zabavne in športne igre so razveselile vsakogar. Največje veselje pa je obiskovalcem dala narava in prekrasen majski dan, kot ga že dolgo let ni bilo. Človek bi orisal ta dan s stavkom: ves dan je bil ena sama velika radost.

In kakšno veselje so užili ta dan najmlajši! Organizatorji so jim postavili veliko otroško igrišče s palčkovin na-

seljem, vrtljakom in gugalnicami. Otroci in njihovi starši so bili zaradi tega nad vse srečni. Da bi vi videli ta veseli, drobni živ-žav!

Organizatorjem prvomajskega praznovanja na Poljanah lahko izrečemo samo priznanje in pohvalo. Tako lepega, dobro pripravljene in veselega prvega maja še nikoli ni bilo.

Radovljica

Tudi po drugih krajih radovljiškega okraja je potekalo praznovanje prvega maja v velikem veselju. Bohinjeci so ga praznovali na Bohinjski Bistrici, Kroparji in okolici na tradicionalnem Jamniku, žirovnčani v Mostah, velika množica ljudi pa se je zbrala na Planinci nad Drago, kjer so praznovali Leščani, Radovljičani, Begunčani in delavci iz Zgoš, Zapuž in drugih krajev. Tisti, ki so odšli na Planinco, so bili zjutraj nekoliko slabe volje. Organizatorji praznovanja na Planinci so pustili na cedilu tisti, ki so obljubili, da bodo dali na razpolago kamione za prevoz ljudi do Begunj. To mučno situacijo pa je rešila naša vojska; dala je na razpolago svoje kamione.

Na Planinci sami pa je bilo zelo lepo. Jutranja neveljaja je bila brž pozabljena in ljudstvo, ki je praznovalo prvi maj na Planinci, je bilo zelo zadovoljno.

Kranj

Kranj je bil na predvečer delavskega praznika ves v zastavah, slavoilskih in zelenju. Povsod so se odražale resne priprave na pomembni dan. Ko je legal mrak, je pripravil Okrajni sindikalni svet veliko prvomajsko paradno po mestu do Titovega trga, kjer je bilo nato močno manifestacijsko zborovanje. Na čelu povorke so se vile v rokah delavcev proletarske, sindikalne in državne zastave, za katerimi se je zvrstila godba SKUD »France Prešeren« in ves čas igrala borbene pesmi in koračnice. V dolgi živi reki za njo so stopali delovni kolektivi z zastavami, parolami, harmonikami ipd. Radostnemu vzklikanju je sledila pesem. Tako vse do Titovega trga.

Kmalu po 20. uri je bilo na Titovem trgu blizu 6.000 ljudi, katerim je prvi čestital k prazniku dela tov. F. Košir, predsednik OSS. Nato je o pomenu 1. maja za delovne ljudi vsega sveta spregovoril sekretar MK KPS tov. Andrej Brovč, za njim pa so se zvrstili zastopniki številnih delovnih kolektivov, množičnih organizacij in društev ter zbranim čestitali. Po končanem zborovanju so manifestanti dolgo v noč rajali po Titovem in Poštnem trgu.

Na skalah Smarjetne gore in Jošta pa so v tem času močno plapolali kresovi.

Na sam praznik so tovarniški kolektivi organizirali skupne izlete v bližnjo in daljnjo okolico Kranja. Mnogi Kranjčani so odšli na Smarjetno goro, kjer je ta dan planinsko društvo odprlo bife poleg bodočega planinskega doma. Okoli 3.000 ljudi se je tu zadovoljno zabavalo tja do noči. Tudi St. Jošt je mnoge zvalil, prav tako Kravace in Storžič, ki sta se 1. maja skupaj z vso Gorenjsko kopala v soncu.

Podobno razpoloženje kakor 1. maja je vladalo tudi naslednje proste dni, ki jih je delovni človek resnično občutil kot en sam in svoj največji praznik.

Kamnik

Sicer precej mirno mesto je za Praznik dela le oživilo. Na predvečer so se ob napovedani uri pričeli zgrinjati na zbornem mestu v povorko delovni kolektivi naših tovarn in podjetij s svojimi sindikalnimi prapori, rdečimi in državnimi zastavami ter transparenti z borbennimi parolami. Celo povorko so tvorili mladinci in mladinke industrijske šole v Mekinjah, ki so z borbeno pesmijo in vzkliki Partiji in Titu »užgali«. Veselo razpoloženje so potencirale še harmonike, ki so morale nadomeščati zaspalo

mešno godbo. Le-to je zbudila šele vesela pesem in pokanje topičev, tako da se je proti koncu povorke le uvrstila med nas.

Žal pa nam vreme ni bilo naklonjeno, posebno med proslavo na Glavnem trgu, kjer je zbranim množicam spregovoril član CK KPS Slovenije tov. Tomo Brejč, eden prvih učiteljev odpora proti okupatorju v bivšem kamniškem okraju. Njegov borbni govor so navdušene množice veselo razpoloženi delavci in mladine večkrat prekinile s skandiranjem delovnih gesel in Titu.

Pri pregledu uspehov, ki jih je podal predsednik KSS, je bilo razvidno, da so prejele naše sindikalne podružnice dve prehodni zastavi v trajno last: 1 od Centralnega sveta ZSJ in 1 kot okrajni zmagovalci; deset prehodnih zastav: 1 od vlade LRS, 4 od Centralne uprave Zveze kovinarjev, 5 pa od Republiškega odbora kovinarjev. Dalje so prejele 10 diplom raznih forumov, 2 plaketi, 3 pohvale in dve denarni nagradi. Svečano so se vsi delovni kolektivi zavezali, da bodo tudi v bodoče zastavili vse svoje sile, da si med letom z izpolnjevanjem družbenega plana priborijo še več delovnih trofej, ker se zavedajo, da je letos čas trdih preizkušenj za naša podjetja in da je od njih uspehov odvisno vse naše socialistično gospodarstvo.

Ta svoj sklep so poudarili tudi v resoluciji, poslani CK KPJ, v kateri med drugim odločno obsojajo zahrbitno mešetarjenje z našo, slovensko zemljo in našim Trstom.

Kakor smo zaključili deževni večer s pesmijo, tako so nas sončnega majskega jutra zbudile tovarniške sirene in nas vabile na izlete. Marsikateroga je zvalila parada naše JLA v Ljubljano, mnoge pa tudi naše lepe planine, v objemu katerih se človek res odpočije.

Kamnik je tokrat dokazal, da kljub dostikrat pretirani »tišini«, ne zaostaja za drugimi industrijskimi centri naše domovine.

Domžale

Na predvečer 1. maja je bila v Domžalah prvomajska povorka, ki so se je v velikem številu udeležili člani vseh delovnih kolektivov iz mesta in bližnje okolice. Prav lepo so bili zastopani tudi fizikturniki, člani TD »Partizan« in članstvo SKUD »Milka Peterneš«. Razpoloženi manifestanti so kar naprej vzklicali Partiji, Titu in JLA. Na glavnem trgu je bila nato velika proslava, na kateri je sodelovala tudi domača godba.

1. maja pa je bil skupni izlet članov vseh sindikalnih podružnic na Tabor pri Ihanu, na prijazni hrib, kjer so bila že v stari Jugoslaviji delavska zborovanja. Posebno papirničarji iz Količevega so radi obiskovali ta hrib, skrit pred — žandarji. Zdej so obnovili to mesto prvomajskega zborovanja. Mnogi pa so odšli tudi na druge izlete. Tako je mladina iz »Toko« odšla skupno na Trojico, iz »Induplatič« pa v planino.

Podružnica NB v Kranju bo tolmačila nov finančni sistem

Podružnica Narodne banke v Kranju bo po sindikalni liniji tudi letos — kot je to storila pred enim letom v počastitev 10. obletnice ustanovitve OF — obiskala vsa gospodarska podjetja ter članov delavskih svetov tolmačila nov finančni sistem, osnovna načela in pomen novih uredb, zlasti pa v okviru družbenega plana prikazala družbeno evidenco. V ta namen je izdelala program dela ter že stopila v stik z nekaterimi podjetji. Povabila je nekaj predstavnikov podjetij zaradi podrobnejšega dogovora. Pri tej priliki sta komerc. fin. vodja podjetja »Sava« tov. Zalar in komercialni fin. vodja podjetja »Inteks« tov. Križanč pojasnila potek dela v podjetju pri sprejetju družbenega plana, družbene evidenco ter osnutku tarifnega pravilnika. Predstavniki podružnice Narodne banke pa so prikazali svoje delo

Kako so v naših podjetjih sestavljali tarifne pravilnike

V drugi polovici aprila sem obiskal nekaj delovnih kolektivov na Gorenjskem, ki so prav v tem času zelo živahno razpravljali o tarifnih pravilnikih. Obiskal sem kranjska podjetja »Sava«, »Iskra« in »Inteks«, leščansko »Verigo« in jeseniško železarno.

Na raznih sestankih in v razgovorih z delavci sem spoznal, da so tarifne pravilnike po podjetjih sestavljali zelo različno. Tam, kjer so osnutke sestavili preprosto in razumljivo, je bila debata o tarifnih pravilnikih živahna in plodna in je v njej sodeloval ves kolektiv. Kjer pa so sestavili osnutke preveč komplicirano, ni bilo med delavstvom takega zanimanja, kot bi pričakovali.

V »Savi«

V tovarni gumijastih izdelkov »Sava« v Kranju so sestavili tarifni pravilnik na podlagi ankete, kar se je odlično obneslo. Delavci so sami predlagali plače za posamezna delovna mesta z veličim razumevanjem in objektivnostjo.

V »Iskrki«

V tovarni fine mehanike »Iskra« v Kranju delovni kolektiv s prvimi osnutki tarifnega pravilnika ni bil zadovoljen. Zlasti jim ni bilo po godu previsoko razmerje med plačami uslužbencev. Le-te se gibljejo v razmerju 1:5.

V »Inteksu«

Tudi v tekstilni tovarni »Inteks« v Kranju je po mnenju mnogih razpon med posameznimi plačami previsok. Odobravajo pa, da se bo po novem tarifnem pravilniku odpravila uranilovka in da bosta imela delavec in mojster različne plače.

V »Verigi«

V tovarni verig in plugov v Lescah so ocenili posamezna delovna mesta s točkami. Vsako točko so izenačili z vrednostjo 0,72 din, razpon med plačami pa določili v razmerju 1:2,8.

Tiste, ki so sestavljali osnutek tarifnega pravilnika, moramo pohvaliti, ker so ga sestavili tako, da je bil vsakomur razumljiv. Vsak delavec in uslužbenec je z lahkoto izračunal, koliko bo na svojem delovnem mestu ali položaju zaslužil.

V železarni Jesenice s prvimi osnutki tarifnega pravilnika niso bili zadovoljni

Ceprav so v jeseniški železarni osnutek tarifnega pravilnika zelo dolgo pripravljali, delovni kolektiv z njim ni mogel biti zadovoljen. Osnutek je bil vse preveč kompliciran, da bi vzbudil med delavstvom tisto zanimanje, ki so ga pričakovali. Tudi tolmačenje prvega osnutka ni bilo zadovoljivo. Sindikalni odbori, ki bi morali osnutek tolmačiti, so se na to premalo pripravili. Zato ni nič čudnega, če so ljudje govorili: »Kdo le naj razume te številke?«

Da je bil prvi osnutek tarifnega pravilnika prezanotan, je uvidel tudi tovarniški sindikalni odbor. Zato je skupno z upravnim odborom in delavskim svetom sklenil, da se izdela in izda nov osnu-

tek, ki naj bi bil delavstvu bolj razumljiv. Tudi novi osnutek ima še nekaj hib, kar pa je popolnoma razumljivo, če pomislimo na raznolikost dela in delovnega procesa v jeseniški železarni. Zato komisija, ki je sestavila osnutek tarifnega pravilnika, stalno zasleduje razpravljanje o njem, in hibe, ki jih novi osnutek še vsebuje, takoj odpravlja.

Novi osnutek je v primerjavi s prvimi enostavnejši in razumljivejši. Po njegovih postavkah bo znašala povprečna plača delavca 8961 din, nameščena pa 8956 din. To povprečje pa, kot predvidevajo, se bo zvišalo še za okrog 400 din mesečno.

Po novem osnutku tarifnega pravilnika so delavci razdeljeni v devet plačilnih skupin z zaslužkom od 28 do 52 din na uro. K temu znesku pa se prštejejo še razni dodatki za dela pod posebnimi pogoji, ki so jih uvrstili v štiri skupine po 3 din na uro. Če dela delavec na mestu z vsemi štirimi posebnimi pogoji, bo znašal zaslužek v najnižji delovni skupini 40 din, v najvišji pa 64 din na uro.

V prvem osnutku je znašal enourni zaslužek v 9. skupini 48 din, sedaj pa znaša 52 din. To so dosegli na ta način, da so zmanjšali nadurno delo do minimuma, oziroma skrčili fond za nadurno delo. Na ta način so povečali vrednost dela na vsakem delovnem mestu za tri dinarje na uro.

Skrčenje fonda za nadurno delo je bilo nujno, ker so nekateri izrabljali nadurno delo v svoje sebične namene in včasih to celo na nepošten način. Po edinci so napravili mesečno po 200 nadur, včasih pa celo več, kot ima mesec delovnih dni. Nekateri mojstri in delovodje so »bolehalo na nadurni boleznici« in hodili v obrat popoldan, zvečer in ob nedeljah samo zato, da so si zapisali nadure. Osnutek novega tarifnega pravilnika pa jih bo te »boleznici« ozdravil.

Plača posameznega delavca pa bo odvisna tudi od ustvarjenega plačnega fonda. Če bo kolektiv ustvaril plačni fond 105-odstotno in če bo delavec prekoračil svojo normo za 15%, bo na primer tak delavec v 8. skupini zaslužil mesečno 11.481 din. Če pa plačni fond podjetja ne bo stodoletno dosežen, bo seveda tudi plača manjša. Zato bo v interesu delavstva, da bo s svojim delom dosegel čim višji plačni fond in si s tem izboljšalo svoj zaslužek.

Nameščenci so po osnutku novega tarifnega pravilnika razdeljeni na 5 skupin. Nameščene v najnižji skupini bo zaslužil mesečno 5500 din, v najvišji pa 10.000 din. Razen tega pa bodo nameščenci, upravičeni do funkcijskih doklad, prejeli doklado od 2000 do 5000 din mesečno.

ZDRUŽENJE GOSTINSKIH PODJETIJ JE SKRBELO V PRETEKLEM LETU ZA STROKOVNO IZPOLNJEVANJE SVOJIH ČLANOV

Leto dni po ustanovitvi je Okrajno združenje gostinskih podjetij 16. aprila prvič dajalo svoj skupščinski obračun dela. Združenje je še mlado, vendar je videti, da je uspešno zastavilo delo. Eden največjih njegovih uspehov je izvedba enomesečnega tečaja za vodje gostinskih obratov, ki ga je obiskovalo 47 gostincev. Prav organiziranje tečaja dokazuje, da skrbi združenje za strokovno izpopolnitev svojih članov, razen tega pa še za razvoj gostinstva in turizma na svojem območju in pomaga reševati tekoče naloge. Združenje je organiziralo tudi tekmovanje v ureditvi in čiščenju gostinskih obratov in je za zmagovalce pripravilo 15 lepih in praktičnih nagrad.

Gostinci so tokrat izvolili nov upravni in nadzorni odbor.

Ob koncu zasedanja je skupščina poslala protestno resolucijo v London z zahtevom, da prenehajo mešetariti s slovensko zemljo.

Gostinstvo, o katerem smo doslej slišali le grajo in negodovanje, zadnje mesece vidno napreduje. Želimo, da bi ime-

lo združenje v tej smeri še več uspehov!

Pz.

TITOVA VAS POD STOLOM

V gorenjskem kotu se je osvobodilni boj razvijal pod zelo težavnimi pogoji. Vendar so se iz prvih skupin do 1941. leta razvili kar trije odredi: Jeseniško-bohinjski, Škofjeloški in Kokrški. Slednji je operiral na ozemlju od Karavank, Storžiča in Kamniških planin pa vse do Save.

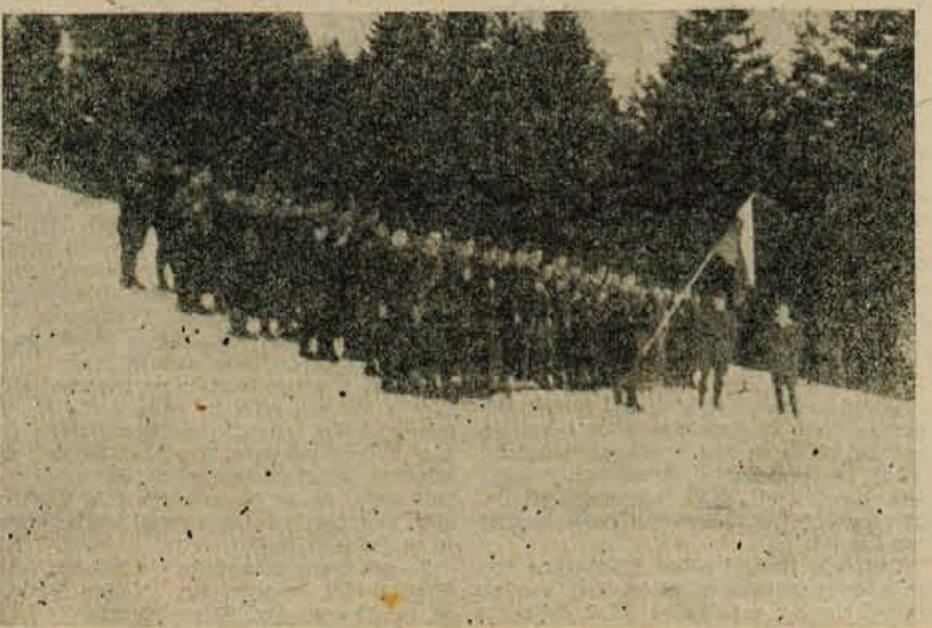
V času formiranja — avgusta 1944 — je Kokrški odred štel okoli 1100 ljudi. Imel je tri bataljone, delavnice, ambulante, kurirske postaje, tehniko in druge manjše enote, tako da je lahko samostojno deloval. Eden teh bataljonov se je utaboril pod Stolom.

Prva leta borbe je bilo pod Stolom posebno hudo. Zaradi skrajnih hribov skorajda konspiracija ni bila mogoča. Zato so partizanske čete ob izenačnih napadih doživljale spriče sovražnikove premoči hude poraze in se celo razbijale. Vendar — s partizansko upornostjo se je osvobodilno gibanje tudi tu tako razvilo, da je ob vznožju Stola — Za vrhom nad Žirovnico — nastala pravzaprav partizanska vas. Za Gorenjsko je bilo to nekaj izrednega. V tej vasi je domoval ves I bataljon Kokrškega odreda. V iz desk zbitih barakah so prebivali borci, intendante s kuharji so imeli posebno barako, štab pa se je razmestil v dveh barakah; manjšo so zasedli člani ožjega štaba. Vrhunec ureditve pa je bil telefon, napeljan s sedla Za vrhom, katerega je videti z železniške proge od Žirovnice do Lesca; tu je bilo stražarsko mesto. V ugodnih pogojih smo lahko dvignili disciplino in higieno do zavid

ljive višine. Z ušmi, prav do zadnje, smo pošteno obračunali.

Zapadel je visok sneg. Partizansko življenje in delo se je odvijalo tu nemoteno naprej, kakor v pravem vojaškem tabornišču. Komendant Tičko si je v dolenskih brigadah nabral potrebnih izkušenj in jih zelo spretno in odločno prenašal

na naš bataljon. Po vojaških in političnih urah smo odhajali v akcije, ki so bile vedno bolj drzne. »Slovenski dom« — glasilo Rupnikovih švabobrancev — je začel pozivati ljudstvo, da bi sodelovali pri uničenju rdečih Titove vas. Ključ je strah in trepet mirnih prebivalcev (beri izdajalcev). V resnici so bili v bataljonu skorajda sami ožračini, ki se jih, razumljivo, pošteno ljudstvo ni

I. bataljon Kokrškega odreda po prisegi — tik pod Stolom

balo. Nemška komanda je bila prisiljena, da pripravi napad na bataljon. Začela je s topovi. »Deže« — granate so metali, da bi nas splašali. Pa je bil njihov trud zaman. Ko smo »vase« gradili, smo računali s takim sovražnikovim »podvigom«. Vas smo zgradili za kamnitim grebenom, torej v mrtvem kotu. Granate smo le slišali, kako so odžvižgale dalje...

Z granatami se nam torej sovražniki niso mogli maščevati. Niso se maščevali minerski skupini, ki je pred tem med Lescami in Jesenicami porušila 452 metrov železniške proge in en most, ter tako za 120 ur prekinila železniški promet. Ta proga pa je bila za Nemce zelo važna, saj je predstavljala glavno žilo do Italije in Balkana. — Zaradi naših uspehov je morala civilnega prebivalstva zmeraj bolj rasti, z njo vred pa tudi naša slava. Morda so domačini že pozabili podrobnosti o uspehih prebivalcev Titove vasi, toda v našem odrednem časopisu »Udari« — navali« bo ostalo za zmeraj zapisano.

— 21. decembra je skupina minervjev I. bataljona porušila železniški most med Žirovnico in Javornikom. Tovorni promet je bil za 36 ur prekinjen, potniki pa so morali prestopiti iz ene v drugo kompozicijo.

— Minerska skupina I. bataljona je 24. decembra minirala železniško progo med Žirovnico in Javornikom. Na mino je zavozil vojaški transportni vlak. Lokomotiva in pet vagonov je bilo uničenih in 14 švabov ubitih, 23 pa ranjenih. Porušeno je bilo 50 metrov proge in s tem promet ustavljen za 42 ur.

Istočasno so minerji napadli nemško patrolo, dva švaba ubili, tri pa ranili.

Take in podobne akcije so se vrstile dan za dnem in vsa prizadevanja švabov niso nič pomagala. Število njihovih mrtvih je raslo. Švabi, švabobranci, progla, lokomotive, vagoni, avtomobili, mostovi in njihovi bunkarji nikdar niso bili varni pred nami. Vse to in različni mitingi ter uspehi OF so dvignili naš ugled, povečali naše vrste. Celo podvodi smo že lahko obiskovali vasi pod Stolom in Begunjščico. Za hrano tedaj nismo več sami skrbeli. OF nam jo je zbirala. Zlasti ženam in mladini smo dolžni zahvalo za marsikatero dobroto. Mobilizacija novih borcev je odlično uspela. Z razmeroma majhnega predela od Jesenic do Begunje je prišlo v oktobru 206, v novembru 73 in v decembru 1944 leta 143 novincev med nas. Ozemlje, na katerem smo gospodarili, je bodlo švabe; zato tudi velike priprave na hajko.

Do hajke je prišlo konec januarja 1945. leta. V ostrem mrazu in visokem snegu je javil 31. januarja stražar po telefonu: »V dolini pod seboj vidim dolgo kolono, ki prihaja iz Smokuča. Čez dobro uro bodo švabi tu.« Bilo je sredi noči in ob luninem svitu so se jasno odbijale sence švabov od snežne površine.

Ker smo spali že več noči obuti in pripravljani na napad, smo bili hitro naredi. Medtem je javil stražar z drugega mesta, da prihaja kolona sovražnikov tudi z jeseniške strani. Prva četa je odhitela na greben proti Žirovnici, druga v smeri proti Jesenicam in tretja nad Begunje, kjer sicer še ni bilo ničesar opaziti, a

Postani član „Društva prijateljev mladine“

Skrb za mladino in njeno vzgojo mora biti naša najresnejša skrb. Vojna je zapustila posledice, ki lahko zelo kvarno vplivajo na mladino, če se ne bodo z njo zavzeli zreli ljudje. Vojna je zapustila našeto sirot brez tople domače vzgoje. Res je delo, ki ga je na tem področju opravilo socialno skrbstvo, ogromno, kljub temu pa še nismo storili vsega, da bi vsa naša mladina zrastle v zdrav rod. Mnogo je stvari, ki mladini škodijo in jo zavajajo v slabe navade in razvade. Da bi mladino obvarovali pred nevarnimi stranpotmi, se pri nas sedaj vsepovedno ustanovljajo društva prijateljev mladine.

Društvo prijateljev mladine mora postati množično, če hočemo, da bo desigelo svoj smoter. Vanj naj bi bili vključeni vsi starši, vzgojitelji, pa tudi drugi ljudje, ki jim je kaj do zdravega razvoja naše mladine. Naloga tega društva je predvsem skrb za socialno ogroženo mladino. Pomagalo pa bo tudi šolam in starejšim pri vzgoji mladih ljudi. Vzgojitelji opazimo, da so med otroci nekateri popolnoma nevzgojeni, prepuzeni česti in brez nadzorstva. Med mladino opažamo, na nekateri nimajo resnega odnosa do učenja — do svojega vsakdanjega dela. Taki mladi ljudje lahko postanejo, ko dorastejo, družbi v breme, če tega ne bomo takoj preprečili in če ne bomo

mladini pomagali najti pravo pot v življenje. Zato je društvo prijateljev mladine nujno in potrebno.

Društvo bo navezalo najtesnejše stike s starši in skušalo nanje vplivati, da bodo poostrihl nadzor nad svojimi otroki in se pričeli temeljito zanimati za njihovo delo — učenje in jim svedeja pri tem po svojih zmožnostih tudi pomagali. V kolikor bo potrebno, bo društvo otrokom, ki je že sledilo pouku, pomagalo na različne načine.

Veliko skrb bo društvo posvečalo zdravstveno šibkim otrokom. Organiziralo bo počitniške kolonije. Slabotne otroke bo pošiljalo v zdravilišča in okrevališča ter skrbele, da bo mladina pod stalno zdravniško kontrolo.

Za predšolsko mladino bo društvo uredilo otroška igrišča, domove, vrte itd. Znamenarjeno mladino bo pošiljalo v zavode, s katerimi bo navezalo stike.

Društvo prijateljev mladine se bo vzdrževalo s članarino in drugimi priložnostnimi prispevki.

Prihodnji teden, 16. maja bo na Jesenicah ustanovili občni zbor Društva prijateljev otrok. Tam se bodo pogovorili in sprejeli program dela, pravilnik društva itd. Prepričani smo, da se bodo tega obnega zbora udeležili vsi starši, vzgojitelji in vsi, ki ljubijo otroke.

Kamniška gimnazija je pozdravila prihod pomladi

Mladinski komite na kamniški gimnaziji je sklenil, da bo ves zavod proslavljal prihod pomladi v torek 22. aprila.

Okrožnica o tem sklepu je povzročila med dijaštvom mnogo navdušenja in prirav. Za cilj izleta je bil določen grad Kolovec in v gozdovih za njim skrita partizanska bolnica. V lepem pomladanskem jutru se je bližala Kolovec od Kamnika in Jarš peš razigrana skupina dijakov; tudi tistih, ki so »zajezdili kolese, je bilo mnogo, kar za celo konjenico. Okoli devetih smo se zbrali na cilju, nakar se je začela vedra prireditev v pozdrav pomladi.

Vsak razred je pripravil svojo točko, za katero se je že kak teden prej skrivaj pripravil, da bi čim bolj presenetli sošolce in profesorje. Prizor je bil res slikovit: pod razvalinami nekdanjega kolovškega gradu smo posideli po travi in po posekanih deblih; na levi zeleneli gozd, na desni vrt kolovškega gradu s prekrasno cvetočo magnolijo in rumeno forsitijo v sveži travi. Za oder nam je služilo nekaj desk med dvema smrekama. Prvočolni »oboroženec« z dolgimi, iz ljubja zvinitimi rogovi so zatrobili in prireditev se je začela. Slišali smo naše harmonikarje, naše pevce, imeli priliko opazovati humoristično žilico naših dijakov. Najmočnejše valove smeha so povzročili šaljivi prizori in pesmi iz dijaškega življenja.

Ko je bil spored končan, so pričemale iz torb dobrote, ki so jih skrbne mamice pripravile svojim sinkom in hčer-

kam. Vsak grm daleč okoli je oživel, saj nas je tudi bilo preko 600. Nato smo krenili naprej proti partizanski bolnici. Vase nas je sprejel temen gozd, ki je v narodnoosvobodilni vojni dal zavetje našim partizanom. Dolgo smo hodili in vedno gostejši je postal gozd. Nekateri skupine so zgrešile pot, vendar smo se naposled zbrali na skritem pobočju, nad temno globeljo, kjer je nekdanja partizanska bolnica.

V zelenem somraku gostega gozda nam je gov. Luka Pirš, ki je bil vojta te bolnice, pripovedoval o nadčloveškem naporu šestih ljudi, ki so zgradili to podzemno bolnico v treh tednih. V njej je deloval kot kurir tudi naš sedmošolec Janko Podbevšek. O ranjenih borcih, ki so v njej našli zavetje in naposled o tragičnem koncu te bolnice, pri katerem je zaradi izdaje našlo grozno smrt v plamenih 16 ranjenih partizanov, je pripovedoval tov. Luka. Ob tej pripovedi so se obrazi mladih okoli stoječih ljudi, ki so bili še malo prej vsak hip pripravljeni za vesel smeh, zresnili. Presunjen so zrli na kraj, kjer je 16 mladih ljudi darovalo svoje najdragocenejše za našo svobodo. V srcih so začutili globoko hvalečnost do njih.

Dan se je hitro nagnil in večer. Od Kolovca proti Jaršam in Kamniku so se vračale skupine dijakov, zardelih od pomladnega vetra in sonca s sklepom, da bodo tudi prihodnje leto tako pozdravile prihod pomladi.

Nekaj vesti o proslavah 11-letnice OF

Kranj, 26. aprila. Danes se je Kranj že dopoldne ovil v zastave, mnoge stabe so se posebej ozaljšali, ponekod pa tudi izložbe okrasili s cvetjem in gesli ter slikami naših voditeljev.

Zvečer je bila v klubskih prostorih ljudskih poslancev v Kranju slavnostna seja Mestnega odbora OF, ki jo je vodil tov. Marjan Skok, sekretar MO OF. Zbranim je govoril sekretar mestnega komiteja KPS tov. Andrej Brovc o slavni zgodovini Fronte, ki je šla pod vodstvom naše herojske Partije skozi vse težke preizkušnje in postala prekaljena voditeljica našega ljudstva pri izgradnji srečne bodočnosti.

Na slavnostni seji, kateri so prisostvovali tudi številni predstavniki množičnih organizacij in društev, so bila izročena tudi odklonjanja in priznanja najboljšim kranjskim frontovcem. Glavni odbor OF Slovenije je odklonil Mileno Bratnovo, Franca Pagona, Jožeta Fendeta, Pepeca Staničeve, Ivana Kneza, Pavlo Toplakovo, Toneta Jelena, Marijo Aršič, Rudolfa Vrabca, Ivana Suce, Ludvika Erjavca, Angela Boštjančičeve, Pepeca Jerževca, Dragota Škorjanca in Franca Kristana.

S seje so odposlali pozdravno brzojavko IO OF Slovenije in hkrati sporočili, da Kranjčani o tržaškem vprašanju ne odobravajo in ne priznajo nobenega mešetarnjanja glede Trsta.

27. APRIL V TRZICU

V počastitev 11. obletnice ustanovitve OF je bila na predvečer praznika v Cankarjevem domu svečana proslava. Program je prikazal veličino frontnega dela v činu NOB in njenih sedanjih zaslug. Med proslavo so prejeli najzastojnejši aktivisti za svoje delo visoka priznanja IO OF Slovenije.

PODMOŽAKLJARJI SO PRED SPO-MENIKOM PADLIH POGASTILI 27. APRIL

V nedeljo, 27. aprila dopoldne so frontovci s Podmožaklje na zelo lep način počastili 11. obletnico OF. Okrog 10. ure dopoldne so se zbrali pred spomenikom borcev NOV, ki so ga lani sami postavili. Na slovesnosti je sodelovala godba SKUD »Tone Cufare«, o zgodovinski vlogi OF pa je govoril tov. Matevž Jekler, ki je med drugim zlasti poudarjal, da se Fronta tudi danes, prav tako kakor med vojno, bori za osvoboditev vseh Slovencev. S tem v zvezi je omenil grdo mešetarnjanje v Londonu glede Tržaškega ozemlja, ki hoče odvzeti tržaškemu prebivalstvu še tisto malo svobode, ki jo zdaj uživa.

Pred spomenikom, ob katerem so frontovci držali silki narodnih herojev Jožeta Gregorčiča in Matije Verdnika ter silko proletarskega pesnika Toneta Cufarja vsi trije s Podmožaklje), so Podmožakljarji prisegli, da se bodo tudi v prihodnje borili za napredek in čast svojega proletarskega naselja, Jesenic in vse jugoslovanske zemlje.

Ob tej priliki sta najzastojnejša frontovca - Podmožakljarja tov. Tone Markelj in Miro Abram — prejela odklonjanja IO OF Slovenije.

Obiščite narcisne poljane pod Golico

Narcisne poljane nad Jesenicami so zacvetele. Velike množice izletnikov so doslej že obiskale ta edinstveni naravni narcisni vrt na svetu in občudovali ter uživali lepoto dehtečih belih poljan pri Sv. Križu in v Plavškem rovtu nad Jesenicami. Seveda pa so med izletniki tudi razni nekulturniži, ki se ne menijo za uredbo o zaščiti planinskega cvetja. Kljub temu da se je število nekulturnih izletnikov v primerjavi s prejšnjimi leti zmanjšalo, je potrebno, da opozorimo vse obiskovalce narcisnih poljan, naj ne trgajo tega prelepega cvetja v prevelikih količinah.

Sv. Križ nad Jesenicami pa ne slovi samo po svojih narcisnih poljanah, ampak tudi kot priljubljen izletniški in letoviški planinski kraj. Turistično društvo, ki je bilo pred kratkim ustanovljeno na Jesenicah, mu bo zato posvečalo največjo pozornost. K sedanjemu modernemu hotelu »Dom pod Golico« bo treba v bodoče zgraditi še kako priključ-

no letoviško stavbo, saj je tujski promet pri Sv. Križu iz leta v leto večji. Izletniki in letoviščarji so s posebej v »Domu pod Golico« zelo zadovoljni.

Izletnike, ki nameravajo ta mesec obiskati narcisne poljane pri Sv. Križu, opozarjamo, naj si predčasno preskrbijo o svojega poverjenstva za notranje zadeve dovolilnico za gibanje v obmejnem pasu, da ne bi imeli na izletu nepotrebnih sitnosti, ker je Sv. Križ obmejni kraj.

Znižanje voznine na železnici, zlasti še polovične nedeljske karte, bo privabilo odslej vedno več izletnikov v gorenske planinske kraje. Najlepši majski izleti pa so vsekaror k Sv. Križu nad Jesenicami. Zato ne zamudite prilike in obiščite prekrasne narcisne poljane še to ali prihodnjo nedeljo, kajti narcise cveto samo v maju.

Kdo jim je dal pravico, da preganjajo partizansko vdovo in siroto?

Dejali boste morda, da se je to zgodilo kje v Italiji, kjer so v Luccu pred nedavnim sodili bivše partizane. Zato boste toliko bolj začudili, če vam pove-mo, da se to dogaja v Gozdu pri Kranjski gori, in vaš gnev prav gotovo ne bo nič manjši kot taktak, ko ste zvedeli za obsodbo italijanskih partizanov v Luccu; z gnusom boste obsojali vse tiste, ki domala nič lepše ne počenja v Gozdu s partizansko vdovo in njeno hčerko.

Partizanska vdova Cecilija Senker se je s svojo hčerko, ki obiskuje osnovno šolo, po osvoboditvi naselila v Gozdu, kjer je službovala že v bivši Jugoslaviji. Naselitev v tem kraju ji je svetoval zdravnik zaradi bolehnosti hčerke, pa tudi sama je zelo izčrpana zaradi medvojnega strahovanja s strani nemške policije. Ko se je Senkerjeva po vojni vrnila v Gozd, so jo tam zelo hladno, skoro sovražno sprejeli, ko jim je povedala, da je njen mož med vojno padel in da bi kot vdova spet rada živela v tej vasi. Dobila je odločbo, da se mora skupno s svojim otrokom najkasneje v dveh dneh preseliti na Srednji vrh, ki leži na strmih hribu nad Gozdom. Stanovanja na Srednjem vrhu pa Senkerjeva ni mogla sprejeti zaradi bolehnosti svojega otroka, ki bi v zimskih mesecih ne mogel obiskovati šole. Zaradi njene odklonitve jo je bivši KLO Gozd hotel nasilno preseliti, kar bi se tudi zgodilo, da se ni Senkerjeva takoj pritožila na javno tožilstvo.

Rovarjanje proti Senkerjevi pa s tem še ni prenehalo. Sorodnica žene bivšega predsednika KLO je sekretarka krajevne sekcije AFŽ. Predsednik, njegova žena in sekretarka AFŽ so nago-

vorili Marijano Tarmanovo in Julko Robič, da sta po vasi pričeli zbirati podpise proti Senkerjevi. Pri tem se vprašujemo, s kakšno pravico Tarmanova, ki so zdaj še ničesar ni storila za skupnost, pobira podpise proti partizanski vdovi in partizanski siroti? Če za ta ženska nima nobene pravice, ima še manj pravice pobirati kakke podpise Robičeva, ki je hči narodnega izdajalca, izdajalca partizanov in sestra ubežnika, ki so mu bila ob osvoboditvi tla pri nas prevroča. Vprašujemo se, kakšno pravico imata ti dve ženski — ki sta, mimogrede povedano, zagrizeni tenjaljki — pobirati podpise za izgon matere partizanske sirote in žene moža, ki je žrtvoval svoje življenje za našo svobodo? Nobene!

Tudi nas zanima, kaj dela organizacija Zveze borcev v Gozdu, da dopušča take krivice nad nedolžnimi ljudmi? Sicer je res, da je bila ta organizacija v Gozdu ustanovljena šele lani, kljub temu bi lahko preprečila take stvari. Prav tako nam je nerazumljivo, zakaj so drugi zavedni vaščani dopustili, da sta podpise za izgon partizanske vdove pobirali ženski, ki nimata zato niti najmanjše moralne pravice. Končno se še sprašujemo, kako morejo v Gozdu trpeti tako sekretarka AFŽ, ki preganja in in bliati z jezikom opravičljivih terjatek žene padlih borcev, namesto da bi jim prva pomagala?

Javnost z gnusom obsoja opisano rovarjanje imenovanih proti partizanski vdovi in zahteva, da stvar prečise tudi javno tožilstvo. Bivši borec namreč kaj takega ne morejo dopustiti in bodo stvar speljali do pravičnega konca.

Obsodbe vredna dejanja kamniške duhovščine

V času, ko se vsi naši delovni kolektivi v raznih tovarnah in obratih bore za izvršitev družbenega plana, za zvišanje proizvodnje in akumulacije, kar vse bo zagotovilo lepše in boljše življenje sedanjim in bodočim pokolenjem, se je med nekaterimi duhovniki v Kamniku in okolici zahotelo špekulacije in izigravanja ljudske oblasti. Na lepem so začeli tajiti svoje dohodke, da bi se tako izognili davčnim dajatvam, ki so jih po zakonu dolžni plačevali, kakor vsak drug pridobitnik.

Oglejmo si stvar nekoliko natančneje: Kamniško cerkveno posestvo meri 10 hektarov obdelovalne zemlje in donosa letno najmanj 275.000 din dohodkov. Mestni župnik Janez Klun pa je prijavil samo 4.000 din dohodkov, češ da mu toliko plača 10 najemnikov, ki imajo zemljo v zakup. Seveda je duhovni gospod izročil zemljo v zakup le svojim zaupnim ljudem, ki gospodarju zemljišča — župniku Klunu — prinašajo tudi kaj od pridelka. Teh dajatev pa gospod Klun ni prijavil v davčni napovedi. Razen utaje davkov pa trpi skupnost veliko škodo tudi zaradi drobljenja zemljišča, ker ga je župnik razdelil kar med 10 zakupnikov.

Zgleda dobrega gospodarja iz Kamnika je seveda kmalu našel posnemalec. Tako je komendski župnik celo prekosil svoja »vzornika«, saj je svojo zemljo, ki meri »samo« 6,60 hektara, izročil kar 14 zakupnikom. Davčna osnova te zemlje znaša 264.000 dinarjev, gospod Viktor Demšar pa je prijavil samo 4.259 din dohodkov, češ da jih je »v resnici« le toliko prejel. Pri tem župniku je poverjenostvo bivšega OLO Kamnik tudi ugotovilo, da je utajil kakih 2,50 hek-

tara obdelovalne zemlje. Nič boljši od njega ni župnik v Lukovici Vinko Lavrič, ki ima 4 hektare obdelovalne zemlje in 150.000 din davčne osnove; prijavil pa je samo 10.000 din letnih dohodkov, ki da jih je dobil za prodano krmo. Da so take navedbe župnika Lavriča lažnjive in smešne obnem, ne bomo niti dokazovali.

Mišljamo, da davčne predpise in obremenitve pozna pri nas že vsak delovni kmet in jih ogromna večina tudi pošteno plačuje. Zakaj naj bi bili baš omenjeni gospodje izjema? Mar zato, ker v cerkvi govore ono, v praksi pa drugače delajo? Prav bi bilo, da jih odgovorni pokličejo na zagovor in jim prikažejo pravo sliko in račun, zakaj vsi smo državljani z enakimi dolžnostmi! Seveda bi bilo mnogo bolj pošteno, če bi duhovni gospodje sami — še pred zagovorom — povedali čisto resnico. Če to store, jih bo delovno ljudstvo spet spoštovalo in jih pustilo pri miru.

Reveže je okradla

Invalidi in upokojeenci v KLO Leše so že od lanskega novembra dalje ugotavljali, da iz industrijskimi boni in denarnim nadomestkom za prehranske bone pri njih nekaj ni v redu. Vsak mesec so prejeli drugačno količino, včasih pa nič, tako da niso bili nikoli na jasnem, koliko jim pravzaprav pripada.

Ko so spraševali administratorko KLO Miro Paplerjevo, kako je s to rečjo, je marljivo sukala jezik in jim prepričljivo dokazovala, da je vse v najlepšem redu. Najbrž bi ljudi še lep čas vodila za nos in jim kradla, če ne bi izplačila invalidom, upokojeencem in socialnim podpirancem prevzela pošta. Paplerjevi je šlo za nohte, pa je zato začela ljudem dopovedovati, da bodo poslej prejeli višje zneske. Končno se je našel nekdo, ki se mu je zdelo prerokovanje Paplerjevo sumljivo in se je zato obrnil na Svet za blagovni promet po pojasniti.

Trgovinska inšpekcija je ugotovila, da je Paplerjeva ogoljufala prizadete skupno za 9.882 din in 7.665 ind bonov, povprečno na mesec pa za 1.747 din in 1.050 bonov.

Brezsrčna tatvica bo prejela tako kaznen, kakršna ji gre, saj je okradla celo tiste, ki živijo od socialne podpore.

ZATRIMO TUBERKULOZO — žalostno dediščino kapitalističnega izkoriščanja delovnih ljudi!

Z »Ano Christie« je postavilo Prešernovo gledališče v tej sezoni režijsko in igralsko najbolj dognano predstavo, ki bi po svoji socialni tematiki in humanistični miselnosti upravičeno zaslužila pri publiki boljši odziv. —ič.

O skromnih ljudeh, ki grade čolnarvo

Lansko spomlad se je zbrala peščica pogumnih in vztrajnih ljudi, ki so se pričeli zanimati za veslanje. Bili so popolnoma brez sredstev, toda s pomočjo kluba Ljudske tehnike so si nabavili gradivo za 10 šolskih kajakov, ki jih sedaj sami sestavljajo. Škoda pa, da se dljak tako redko prikažejo v delavnico. Najbolj marljiv je krožek tovarne Inteks, ki je že dal svoje 3 kajake na Savo, medtem ko je vse graje vreden krožek Tiskanine.

Zanimanje za ta šport je med Kranjčani zelo majhno, kar kaže tudi število članov, saj jih je komaj 25. To je večidel mladina, ki se prej z veslanjem še ni ukvarjala. Kljub vsemu temu pa so dosegli čolnarji že nekaj uspehov, za katere so lani dobili od republiškega odbora sandolin in diplomu, kot najboljši v tekmovanju na čast 10. obletnice JLA. Svojo sezono bodo letos pričeli 14. maja s Titovo štafeto in z regato 25. t. m. Po teh dveh prireditvah pa bodo hkrati s pričetkom rednih treningov začeli graditi svojo čolnarvo ob Savi. Ko bo ta gotova, bodo uredili izposojališče čolnov in si tako nekoliko izboljšali finančni položaj in priljubili marsikomu ta šport in tako okrepili svoje vrste z novimi člani.

nevarnost, da se tudi od tam švabi priključijo, je obstajala. Bataljon pa je hotel očuvati »Titovo vasa« in to po vnaprej pripravljenem načrtu.

Še pred zoro, takoj ko sta prišli prvi dve četi na položaje, je že pokalo od vseh strani. Sneg je omejeval naglo premikanje, sovražnik je bil 8-krat močnejši. Četi sta ga zadrževali nekaj ur v zlepe peklenškemu ognju brez izgub. Tedaj pa je hudo zaropotalo nekje tam, kjer je bila tretja četa. Bili smo obkoljeni od treh strani. Nad Begunjami je bilo najbolj vroče. Še v temi in v prvih jutranjih urah se je v visokem snegu med gostimi smrekami vse mešalo, partizani in švabi. Na obeh straneh so bile žrtve. Znanega se je nagibala na sovražno stran. Zadnji čas je bil za umik. Zanka bi se lahko zadržala... Čete so si izšle v visokem snegu umik v okrilje Stola. Ko smo se okoli 9. ure sešli na njegovem vzhodnem podnožju, so manjkali 3 tovariši in tov. Angelca. Eden med njimi je prišel k nam šele prejšnji dan.

Nemel, ki so imeli namen iznenaditi spečo »Titovo vasa« in jo uničiti, so šli počasi in previdno za nami le do baraka. V naglici so jih zažgali in se potem hudo vrnili v dolino.

Sredi zime smo ostali brez strehe. Zato smo takoj začeli graditi novo tabornišče. V zmrznjeni zemlji smo s težavo izkopali zadnji dom našim mrtvim tovarišem, zvečer pa smo odšli spet v dolino in z akcijami in napadi dokazali, da smo neuničljivi in da ne klonemo pred poslednjimi sunki, na smrt obojenega sovražnika.

EUGEN O' NEILL:

»Ana Christie«

Ob uprizoritvi v Prešernovem gledališču v Kranju

Eugene O' Neill je najpomembnejši ameriški dramski pisatelj in prvi, čigar drame so prešle meje ameriške celine in si že v najkrajšem času po nastanku utrle pot v svet, na velikomestne in podeželske odre. Tudi pri nas sta se udomačili njegovi naturalistični drami »Strast pod brestič« in »Ana Christie«, medtem ko ekspresionistična dela poznejše dobe, polna mysticizma in verfakage simbolizma, na naših odrih niso bila uprizorjena.

O' Neillovi junaki so pobrani prav iz dna. Drama Ane Christie se odigrava na primer v umazani in zanikrni pri-staniški beznici in še na bolj umazanem in zanikrnem premoženem parniku.

Režiser Dino Radojevič je čutil, kako nevarna čer je v zunanem razpletu konflikta nemotivirani srečni izid. Zato je že v sami ekpoziciji in nato skozi vsa igra — razen v vlogi drugega dejanja, močno pridušil osnovni ton igre in zabrisal ter omilil včasih dotaj grobi avtorjev naturalizem. Prav je, da se ni dal izvabiti cenimim efektom, kakršna nudi naturalistična interpretacija igre na preteg, saj je ta slog igranja od naše dobe že do dobra odmaknjen. V zunanji režiji in mizansceni se je omejil na najnujnejše oblikovne prvine, vse svoje prizadevanje pa je usmeril v odkrivanje notranjih napetosti in dramatičnosti značajev in prizorov, zvest te-

meljnemu avtorjevemu dognanju: clovek, tudi najbednejši in ravno najbednejši in najbolj potlačen clovek je dober. Temu režijskemu konceptu najbolj ustrezno, skladno in enovito, kljub statičnosti ali prav radi nje nadejnjeno s pretresljivo tragiko, je prvo dejanje pa tudi zadnje, medtem ko drugo po slogu ni čisto. Oviral ga je v tem dejanju tudi neprikladen tloris in razpostava scene. Če je Radojevič z »Rajem« dokazal bogato fantazijo, ki ji ne zmanjka duhovnih domislekov, je s to režijo izpričal, da se zna intuitivno poglobiti v predloženi tekst in ustvaril na odru močno dramatičnost in intimo sozvočje razpotožen in vzdruša.

Naslovno vlogo je interpretirala Mara Černetova. Od prejšnjih brezbarvnih Olimpij in Bine je do Ane ogromen skok in to v pravo smer. Njena Ana je občuten, močno zastavljen in skrbno izdelan lik, le v drugem dejanju troši svoje moči neekonomično in se prezgodaj zanese v fortissimo čustvenega izraza, ki ga ne more več stopnjevati s pristnimi toni. Njen obseg je širok: od tihe, tople in sugestivne besedice preko brutalnih, kot udarec učinkovitih cinizmov do trpkega razočaranja in nemoči obupanke. V gesti in mimiki še nekoliko neugajena je Černetova z Ano določno pokazala, katero smer bo šla njena umetniška pot.

Kapitana Chrisa je gradil Nace Reš premočrtno in izravnano. Zahtevni značaj zapletga in raskavega mornarja je bogato nadahnil s toplim človeškim čustvovanjem in srčno dobroto. V gesti umirjen, mimično izrazit, je prehode iz enega razpoloženja v drugo izdelal smi-

selno in do potankosti. Mestoma opazno, rahlo nesigurnost je pripisati njegovi dveletni odsotnosti z odra. Tudi govorno tehniko ima še pomanjkljivo.

Jože Pristov se v dosedanjih vlogah ni mogel orestiti ciničnega podtona, ki ga v Matu nismo več čutili. Postavil je polnokrvnega srboritnega Iroca, ki z majavo mornarsko hojo rogovil po ladji. V intimnih scenah še utesnjen, je na trenutke tudi tu našel iskrene in prepričljive tone. Ne sme se dati zapejlati melodiki in ritmu stavka na račun smisla. Po nekaj časa trajajočem zastojju je njegov Mat dobršen korak naprej.

Svojestven, izrazno nov in impresiven lik je z Marto postavila Angelca Hiebetova. V njeni Marti ni več nobene volje, nobene želje in hrepenenja in nobenega upora. Vsako čustvovanje v njej je zamrlo in zdi se, kot da je že zdavnaj mrtva ter le po neki pomoti še biva med ljudmi. Od vseh poteptanih ljudi v tej igri je lik Marte najbolj tragičen.

Epizodne vloge so dobre, pri Lariju in kerčmarju smo pogrešali ostrejšo tipizacije. Osnutke za sceno je izdelal Srečko Tič. Scena prvega dejanja je ne samo podprla, ampak tudi soustvarila mračno in tegobno vzdušje, v katerem se drama razvija, medtem ko vedrejšje tretje dejanje že nakazuje srecen razplet. Scena drugega dejanja je zanimiva, služi pa le sama sebi in odteguje gledalčovo pažnjo iz središča dogajanja na periferijo. Del vidnega stopnišča in podporni stebel v knjuži bi razbil dvodimenzionalnost prizorišča in nudil režiserju potrebne možnosti v mizansceni.

FIZKULTURA IN ŠPORT

MEDNARODNI NAMIZNOTENISKI
DVOBOJ NA JESENICAH

V nedeljo, 4. maja je bil na Jesenicah mednarodni namiznoteniški dvoboj. Svedski klub »Makabi« iz Stockholma je s tekmo na Jesenicah zaključil svoje gostovanje po Jugoslaviji. Na Jesenicah so imeli najtrše borbo, da so zmagali z rezultatom 5:4. Povsod drugje so zmagovali z višjo razliko in je ta rezultat — kljub porazu — za jeseniške namiznoteniške igralce lep uspeh.

Dan pred tekmovalcem so jih Jeseničani povabili na Črni vrh. Gostje so bili s sprejemom zelo zadovoljni. Niso mogli prehovati gostoljubja, ki so ga doživeli v Jugoslaviji. Rekli so, da so spoznali veličastno resnico v Jugoslaviji in da se bodo vedno spominjali lepih dni, ki so jih preživeli v naši državi, in o tem povedali tudi doma.

AVSTRILCI V VELESALOMU
BOLJSI OD NASIH TEKMOVALCEV

Kljub meglenemu vremenu je bil v nedeljo obisk vsakoletnega tradicionalnega »Velesaloma« na Zelenici kar zadovolen. Prav gotovo so prišli gledalci na svoj račun, saj so imeli priložnost opazovati napete borbe med najboljšimi jugoslovanskimi in avstrijskimi tekmovalci. Vsi so največ pričakovali od Muleja in Štefeta, vendar je slednji publiko razočaral. Že v prvem delu proge je dvakrat padel in si tako pokvaril vse izglede za doseg enega prvih mest. Si gurno voznja je Muleju prinesla drugo mesto. Vse pa je presenetil komaj 17-letni Avstrijec Selter Toni, ki je kakor vidra spretno vozil skozi vseh sedem in trideset vrat in postal zmagovalnik. Mnoge so razočarali predstavniki Enotnosti, ki se ekipno in kot posamezniki niso uveljavili.

Lep kristalni pokal si je osvojilo moštvo gostov iz Kitzbühla, razen tega pa je prejelo 15 tekmovalcev lepa praktična darila. Organizacija tekmovalca je bila vzorna. Vodstvo bo moralo pri bodočih prireditvah postaviti za kontrole nekaj bolj resnih in starejših ljudi.

LESTVICA GORENJSKE
NOGOMETNE PODZVEZE

1. Gregorčič	38	5	14
2. Ločan	19	12	9
3. Bratstvo	12	9	9
4. Korotan b	22	14	6
5. Ljubelj	10	18	6
6. Projektor	10	15	5
7. Prešeren	8	20	3
8. Bled	0	20	0

Tekmovanje poteka v lepem redu, ker so klubi disciplinirani. Le SD Ločan dela preglavice in to zato, ker njegov predsednik misli, da mu ni treba na seje podzveznega odbora. Upamo, da se bo tudi tov. Savnik popravil in bo v bodoče opustil svojo pot, v korist kluba, ki mu predseduje.

KRIM LJUBLJANA : KAMNIK 10:0
(6:0)PROJEKTOR (Kranj) : BRATSTVO
(Jesenice) 6:0KOROTAN PREMAGAL KLADIVARJA
5:3 (2:2)

V nedeljo je bilo kranjsko moštvo zopet po daljšem času uspešno. V gosteh so imeli enajstoročno Kladivarja iz Celja, ki skupno s Korotanom domuje v spodnjem domu ligaske lestvice. Korotanu sta bili točki zelo potrebni, saj je zapovrstjo izgubil 3 tekme z visoko razliko. Domače moštvo je v nedeljo nastopilo v precej spremenjeni postavi, ki se je nekako obnesla, nikakor pa ne moremo razumeti abstinenca Ijačića, ki kljub temu, da je vedel, da bo moral igrati, ni prišel na igrišče. Uprava kluba bo morala proti takim nepravilnim pojavom podvzeti najstrožje ukrepe in kaznovati tudi takozvane »zvezde«!

Tekma je bila ves čas zelo hitra, prava borba za točke! Obe moštvi sta bili v polju enakovredni, pred golom pa so bili Kranjčani bolj odločni, kar jim je prineslo zmago. V prvem polčasu sta imeli obe moštvi nekaj prilik za doseg golov, vendar sta obe zabili le po dva gola. V drugem polčasu pa so Kranjčani pričeli nevarno oblegati vrata Celjanov in trije goli so bili uspeh ofenzive. Vse, kar nosi tokrat levi delež pri zmagi Brezar I, ki je sam trikrat potresel mrežo Kladivarja. Igral je vodjo napada, in dokazal, da ni samo levo krilo, temveč tudi dober srednji napadalec. V obrambi sta bila najboljša Brezar II in Majec, ki kljub svojim letom še vedno igra bolje kot marsikateri mlada moč v moštvi. V vratih je bil tudi tokrat Kovčič zanesljiv, vendar bi mu en gol lahko očitali. Pri gostih so se najbolj uveljavili stari gadje: Čater, Čoh in Dobraj, ki so znana trojka v celjskem Kladivarju. Ostali igralci so povprečno igrali, bili pa so borbeni in požrtvovalni ter s tem skušali nadoknaditi rahlo tehnično premoč domačih.

Po tej zmagi je Korotan zasedel 6. mesto v lestvici prvega dela slovenske lige. Ta plasman je vsekakor za dveletnega slovenskega prvaka velik neuspeh in dobro bi bilo, če bi uprava kluba malo bolj natančno preiskala vzroke neuspeha, kajti zdi se, da to ni samo trenutna kriza kluba, v katero prej ali slej zabrede vsak klub. Vzroki za neuspeh ležijo globlje in nujno je, da jih uprava Korotana poišče!

Med nedeljsko tekmo je nekaj preveč vročevrtnih gledalcev pričelo metati na sodnika kamenje. Vsekakor obojanja vredno početje! Gledalci naj si enkrat za vselej zapomnijo, da s takimi izgredivi škodujejo samo svojemu klubu, kajti sodnik je na igrišču neomejen gospodar. Če pa sodnik res neko moštvo oškoduje, je zato tu uprava kluba, da se pritoži Zvezi. Gledalci naj ostanejo mirni in bodrilo svoje moštvo na dostojen način!

V nedeljo je bila v okviru športnega dne »Bratstva« na Jesenicah tudi prvenstvena tekma Gorenjske nogometne podzveze med SD »Bratstvom« iz Jesenic in »Ljubeljem« iz Tržiča. Nasprotnika sta dobila vsak po eno točko, vendar rezultat 1:1 spriziglo igre gostov, ki so bili pod običajno formo, ni resen. Mladinsko moštvo »Ljubelja« pa je proti mladincem »Korotana« iz Kranja tekmo izgubilo z rezultatom 6:0.

Miklova Zala v Naklem

KUD Dobrova si je zadal precej zahtevno nalogo, uprizoriti Žilčkovo Miklovo Zalo. Režiral jo je tov. Jože Kozuh, pri inscenaciji pa je uprizoritajem priskočilo na pomoč Prešernovo gledališče v Kranju. Uprizoritev je v polni meri uspešna, kar dokazuje tudi ob vseh ponovitvah polna dvorana. Iz vseh okoliških vasi prihajajo ljudje, da bi si ogledali na odru boj koroških kmetov proti Turkom, povezan z ljubeznivo Zalo do Mirka in svojega rodnega kraja.

Da je igra uspešna, naj se Nakelčani zahvalijo predvsem režiserju, čeprav tudi igralci niso pri tem brez zasluge. V nekaterih prizorih so tako originalni, da bi si tako prirodne igre celo poklicni igralci želeli. Najmočnejši liki so Serajnik (Martin Flininger), Miklovka (Franka Leben), Zala (Danica Vidic), Davorin (Zdenko Korenčan), Miklovin mož Marko. Nekateri drugi igralci ne so zaostajali dosti za njimi. Med temi naj bi se Strelec bolje naučil svojega vloge. Tresoglav in Almira pa sta od časa do časa izpadla iz svojih ulov, medtem ko je Abdul skozi vso igro nekoliko pretiraval; od Mirka pa bi si želeli več moštosti. Vse kritične pripombe, ki se jih napisal, so zato, ker je igralska družina že presejala nivo povprečnih igralcev na vasi. Zato tudi stroža sodba.

Režiserjev uspeh je, da so množični prizori res razgledni. Le-te poživijo lepo izjavljani koroški rej pod lipo, za kar se je tov. Cigoj Lacl, član Prešernovega gledališča, zelo potrudil. Čestitamo celotnemu ansamblu k lepemu uspehu in mu želimo, da gre v bodoče po tej poti naprej.

Razstava Foto-kino
kluba v Radovljici

Tisti, ki so si ogledali razstavo foto-kino kluba v Radovljici, pravijo, da tako lepe razstave v radovljiškem mestu še ni bilo. In res je! V lepo okrašenem razstavnem prostoru v Grajskem dvoru razstavlja 12 fotomaterjev več kot sto povečanih fotografij. Pestrni motivi napravljajo močan vtis na gledalca, ki se mora zlasti pred nekaterimi slikami dalj časa zadržati. Takja je na primer Finkova »Za jezom«, Fonova »Ob Bohinjskem jezeru bo večer«, Černetovi »Energija« in »Sopek«, Vidic-Hrovatovi »Škorica«, Vrečkovi »Plen«, Gnilškove slike vojnega uničenja in njegov »Krajskov Luka«, Kocijančičeve »Vročina pa takak«, Megleno morje« in »Pozimi za Predrgom« in še nekatere druge fotografije, ki pričajo, da je mladi radovljiški foto-kino klub na pravi poti in da imajo njegovi člani smisel za lepo fotografijo.

Veliko pozornost vzbujata tudi fotoaparati in stereoskop, izdelka znanega novatorja in racionalizatorja optičnih instrumentov tov. Pretnarja. Pa tudi drugi člani radovljiškega foto-kino kluba so spretni in iznajdljivi. Tako so tovarši Vrečko, Kocijančič, Pretnar in Černe izdelali povečevalnik, ki ga klub s pridom uporablja.

Več o razstavi in delu radovljiškega foto-kino kluba bomo še poročali. Priporočamo pa, da si razstavo ogledajo tudi okoličani, saj so razstavljalci Tea Šafer, Just Fink, Adi Fink, Stanko Fon, Marijan Černe, Vidic-Hrovat Boris, Alojz Vrečko, Edi Gnilšak, Janez Kocijančič, Severin Goimajer, Slavka Vidiceva in Dinko Černe pripravili res lepe stvari. Ker je zanimanje za razstavo zelo veliko, so prireditelji sklenili, da bo razstava odprta še ves teden. Zatorej ne zamudite prilike!

V Tržiču se ustanovi
turistično društvo

Pretekli teden je bila v Cankarjevem domu v Tržiču ustanovna skupščina Turističnega društva, ki jo je sklical pripravljalni odbor in so se je udeležili zastopniki vseh društev in ustanov poleg številnega drugega občinstva. Ustanovitev turističnega društva je za Tržič kot izrazit turističen kraj še prav posebnega pomena. Ustanovna skupščina je sprejela društvena pravila in izvolila upravni ter nadzorni odbor, pa tudi že nakazala glavne naloge društva za olepšanje mesta, zboljšanje postrežbe v gostinstvskih podjetjih in pospeševanje turizma. Želeli je le, da bi se plodovi dela pokazali čim prej in v čim izdatnejši meri, kar bo razvoju mesta nedvomno v veliko korist.

Naročnina lista: letna din 300, polletna din 150, četrtletna din 75, posamezni izvod din 6.

TEDENSKA KRONIKA

Dežurna služba

Od 10. maja dalje skozi ves teden ima dežurna služba pri Svetu za zdravstvo mesta Kranja in Kranj-okolice dr. Ivan Vidmar, tel. 288. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo dežurni zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

Dežurno zdravniško službo na področju MLO Jesenice ima od 9. do 16. maja dr. Stanka Rosenstein.

Dežurna služba brivskih in frizerskih obratov na področju MLO Jesenice v nedeljo, dne 11. maja 1952: Brivski in frizerski salon Slavko Konc, Jesenice.

Gledališče

Prešernovo gledališče Kranj
Nedelja, 11. maja ob 16. uri: Priestly, »Od raja pa do danes« — izven.
Torek, 13. maja ob 20. uri: O'Neill, »Ana Christie« — predstava v korist RK. Četrtek, 15. maja ob 16. uri: O'Neill, »Ana Christie« — izven.

KUD »Dobrova« — Naklo

Nedelja, 11. maja ob 15. in ob 19.30 uri gostovanje v Cerkljah: Fr. Žižek, »Miklova Zala«.

Kino

»Storžič« Kranj: 12. do 15. maja francoski film »Očka«; 14. maja ob 20. uri odpade kino predstava. 16. maja nemški film »Dekleta za rešetkami«.

Letni kino »Partizani« Kranj: do 12. maja ameriški film »Težka pot«; 12. do 15. maja, ameriški film »Vrnitev«; 15. do 19. maja ameriški film »Hotel Sahara«.

»Svoboda« Strazišče: 9. do 11. maja ameriški film »Vrnitev«.

Mestni kino Jesenice predvaja od petka, 9. maja do torka, 13. maja ameriški film »Našli so ser.« Od srede, 14. maja do petka, 16. maja francoski film »Rožnato življenje«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri. Predprodaja vstopnic dve uri pred prvo predstavo.

Mestni kino Javornik - Koroška Bela predvaja v petek, 9. maja, v soboto, 10. maja in v nedeljo, 11. maja ameriški film »Sestri iz Bostona«. Predstave v delavnicah ob 20. uri, v nedeljo tudi ob 18. uri.

Mestni kino Kamnik: 8. do 12. maja francoski film »Parnska kartuzija«; 13. in 14. maja ameriški film »Erzovaj na zapadi«; 15. do 19. maja jugoslovanski film »Deček Mita«.

Domžale: 9. do 11. maja amer. barvni film »Dama v hermelinu«; 14. in 15. maja franc. film »Brata Bouquiquant«; 16. do 18. maja franc. film »Bog v Franciji«.

Mali oglasi

Razveljavim dijaško knjižico Metalurške industrijske šole. — Alojz Brajc, Jesenice.

Kolesarska modra sesalca je bila izgubljena preteklo nedeljo od Mač pri Predvoru do Kranja skozi Belo in Kokrico. Najditelja prosim, naj jo proti nagradi odda na navedeni naslov, razen tega dobi enako sesalco črne barve, ker je izgubljena spadala k enako barvnemu kolesu. Lipovšek, Ljubljana, Gosposka 10.

OLO Radovljica razpisuje mesto šoferja. Prošnja z dokumenti in življenjepisom vložiti na tajništvo OLO Radovljica.

2.000 kg krmilne pese po 5.— din prodam. — Velesovo 46.

Preklicujem bloka št. 36773, 36774, izdana v »Zvezdi«, Kranj, 1. aprila 1952. Bertonec, Škofja Loka.

Izjavljam, da je Antona Kavčiča iz Strazišča, št. 15 prijavila finančnemu poverjenstvu MLO Kranj zaradi izdelovanja cementne opeke Obrtna zbornica in ne podnjamnik iz Strazišča, št. 13, kakor sem govorila. — Marija Kavčič, Strazišče 15.

Kmetijska zadruga Kokrica kupi 5 do 6 m suhih desk.

Prodajam nov voz zapravljevec — kolarne izdelave. Naslov v upravi lista.

Prodajam divan v dobrem stanju. Naslov v upravi lista.

Lastnik in izdajatelj OOO Radovljica, Kranj in Ljubljana-okolica. / Urejuje in odgovarja uredniški odbor / Naslov uredništva in uprave: Kranj, Savski breg 2/I. Tel. 475 / Izhaja vsako soboto / Ček. pol. 624-90200-7 / Tiska Gor. tiskarna, Kranj

POPRAVITE ŽELEZNIŠKE
ZAPORNICE!

Morda bi se ne obregoval ob pokvarjene železniške zapornice na križišču železnice in ceste pod dupljanskim kolodvorom, če ne bi 23. aprila t. l. doživel srečanja z vlakom. Peljal sem se s kolesom, na katerem sem imel pritrjene navadne grablje. Gol slučaj je bil, da so mi grablje tik pred križiščem izpadle in sem se moral ustaviti. V tem trenutku pa je prisopihal trziški vlak in po meni bi bilo, da se nisem dva metra prej ustavil. Kdo bi bil kriv nesreče: jaz ali železniška uprava? Mislim, da bi mene ne zadela krivda, saj na tistem mestu zaradi drevja in ovinka ni pregleda nad progo. Od daleč sem videl le, da so zapornice odprte in vozil sem mirno proti progi. Pozneje sem zvedel, da so zapornice pokvarjene že od zime in da so do zdaj še nihče ni zmenil za pravilo.

Da bi na tem nevarnem mestu ne prišlo kdaj do kake nesreče, mislim, da je skrajni čas, da se zapornice takoj popravijo. R. J.

ZAHVALA

Ob teži izgubi naše nepozabne mame in žene, Lenčice Cerar, se iskreno zahvaljujemo vsem organizacijam, društvom in ustanovam za številne vence, izrečena sožalja in veliko spremstvo na njihovi zadnji poti. Še posebej pa se zahvaljujemo dr. S. Živcu in vsem ženam, ki so nam v dneh njene težke bolezni požrtvovalno nudili vsjo pomoč, in tudi pevskemu zboru kakor tudi sindikalni godbi za ganljive žalostinke.

Mož Lovro ter otroka Jožica in Janko.

Prenovljeni vrt restavracije »KRANJSKI DVOR« (pri Peterlinu — Jezerska cesta), Vam nudi ob lepem vremenu vsako sredo, soboto in nedeljo ob prijetnih zvokih priznanega jazz, mrzlem priglasju in dobri kapljici, v hladni senici primerno, potrebno razvedrilo.

Novoobnovljena gostilna »PRI ZLATI RIBI« Vas vabi na pristno štajersko kapljico.

Naše m'ner. vode

Rogaška

Za zdravje in okus

Radenska

za okus in zdravje

SO NAJBOLJŠE!

Uporabljajte športno in telovadno opremo tovarne

„Elsan“

BEGUNJE PRI LESCAH

ki izdeluje tudi predmete za gasilske čete: paradne in rečevalne plove, sanitetne torbice, zložljiva nosila in ostalo po naročilu.

Cigarete

TOVARNE TOBAKA — KRANJ:
Sava, Drava, Ibar, Zeta, Morava, Triglav, Drina in Istra.

Vse vrste cigaret, tudi najcenejše, v ličnih kartonih, 20 komadov. Kvaliteta odlična. Vzorci na razpolago. Zahtevajte ponudbe! Blago se dobavlja franco postaja kupeca!

Naročila za Gorenjsko sprejema: AGENCIJA SLOVENIJA KRANJ, Koroška c. 18 - Tel. 191

Izkoristite ugodno priliko!

MESTNA ČEVljARNA NA JESENICAH

Je svoje potrošnike že večkrat razveselila. Na zadnjem majskem sejmu mestnih trgovskih podjetij je odnesla prvo mesto glede nizkih cen svojih izdelkov. — Ker mnogi potrošniki za sejem niso vedeli in se niso mogli poslužiti ugodnega nakupa čevljev, je Mestna čevljarna na Jesenicah sklenila, da **PODALJŠA ROK PRODAJE PO ZNIZANIH CENAH DO 15. MAJA T. L.** Znižane cene veljajo za otroške visoke čevlje, rjave in črne barve, št. 26 do št. 30.

DO 15. MAJA VELJAJO CENE OTROŠKIM ČEVljEM:

od št. 20 do št. 25 din 650.— (preje 775.— din)

od št. 26 do št. 30 din 950.— (preje 1100.— din)

Vabimo potrošnike, da se ugodnega nakupa poslužijo in razvesele svoje otroke z našimi priznanimi izdelki!

MESTNA ČEVljARNA JESENICE

Cvetko Kristan:

49 mesecev

v pregnanstvu
med brati Srbi

Tu bom navedel še eno zanimivo dogodivščino, ki označuje hitlerjansko in nacistično mišljenje in stališče napram nam. Kakor sem navedel že v prvem delu svojih spominov, so nam SIPOVci, ko so nas tirali od doma z družinami vred, naročali, naj vzamemo s seboj ves denar in vrednostne papirje. Meni osebno so na primer dejali, da moram imeti s seboj 500 RM. Ko pa smo prišli v taborišče Šentvid nad Ljubljano, so vsakega vprašali, koliko denarja ima, vršili so žepne in telesne preiskave in vsakomur, ki ni imel denar dobro skrit, so vzeli vse razen 50 RM na odrasle in 25 RM na otroke. Po neki naši statistiki, ki smo jo napravili pozneje v Valjevu, so nam pobrali v Šentvidu 264.802.50 dinarjev, delno v jugoslovanskih dinarjih, delno v nemških markah, poleg tega pa še nekaj italijanskih lir in 1 dolar.

Ker je tedanjši šentvidski Lagerleiter Haupt-scharführer Werner Kliegel ob naši intervenciji izjavil, da nam bodo vzeti denar vrnili v Srbiji

in je to ponovil tudi nekaterim posameznikom, smo nekaj mesecev po prihodu v Srbijo napravili v imenu naše organizacije pismeno vlogo na nemški Rdeči križ in na srbski Rdeči križ v Beogradu. V tej vlogi smo izrazili tudi željo, da bi nam odobrili, da bi dobili od svojega premoženja doma — zaplembe našega premoženja itak nismo nikoli priznavali, saj tudi nismo dobili nikake tozadevne odločbe ali pa obsodbe — nekaj perila, zlasti posteljnega in pa zimskega spodnjega perila preko ustanov Rdečega križa. Vlogo smo napravili 9. decembra 1941 in že 23. istega meseca smo prejeli odgovor in sicer po »Deutsches Rote Kreuz, Der Beauftragte in Serbien VII d/Ba/Kr/, ki se v slovenskem prevodu dobesedno glasi takole:

Nemški Rdeči križ, opolnomočenec za Srbijo. — Na Vašo vlogo sem se obrnil na izrednega pooblaščenega komisarja za preseljevanje in varstvo beguncev, Komisar za preseljevanje, Sturm-bahnführer dr. Weinmann, je sporočil, da o vrnitvi ne more biti govora. Obžalujem, da vam v tej zadevi ne morem pomagati. — Zastopa pooblaščenca NRK v Srbiji, Kačičnik (zanimiv prilimek! — Op. pisca).

Še bolj zanimiva je odgovor, ki smo ga prejeli preko srbskega Rdečega križa, ki je pisal 26.

decembra 1941 pod E Br. II.618 na isti naslov (t. j. na nemški Rdeči križ) s priporočilom, naj se nam odvzete denar vrne in omogoči, da bi dobili iz naših stanovanj v Sloveniji nekaj perila. Isti srbski Rdeči križ pa nam je 14. januarja v dopisu pod A Br. 219 sporočil, da je prispel od nemškega Rdečega križa odgovor z datumom 9. januarja 1942. Dobesedni slovenski prevod tega zanimivega odgovora se glasi:

»Na moje vprašanje pri pristojnih nemških uradih sem prejel sledeče sporočilo: V določbah o izselitvi Slovencev in Spodnje štajerske in Koroške so bile vrednosti premoženja, ki se sme vzeti s seboj, odrejene in sicer na 50 kg prtljage in na denarni znesek 500 din za osebo. Dosedanji postuski, dobiti za izselence naknadno dovoljenje, da se pošljejo za njimi perilo ali denar, so bili od pristojnih državnih oblasti nedvomno odklonjeni in sicer z utemeljitvijo, da je sprejeti ukrep upravičen in da ni trši, kakor je bil izgon Nemcev iz teh pokrajin po svetovni vojni. — Pri takem položaju nisem mogel na svoje obžalovanje za sedaj doseči v tej zadevi nič drugega. — Pooblaščenec NRK za Srbijo — F. Wick — polkovnik — vodja DRK (nem. Rdečega križa).«

Nekateri odstavki teh odgovorov so tako zanimivi, da je po mojem mnenju izplačalo na-

pisati naše gori omenjene vloge že zaradi teh odgovorov. Opozorjam zlasti v drugem pismu na odstavek, kjer se govori »o izselitvi Slovencev in Spodnje štajerske in Koroške«, s čimer se po mojem potrjuje namen, da se iz teh krajev izselijo vsi Slovenci. Drugič pa je zanimiv odstavek, s katerim utemeljuje rop našega premoženja brez vsakega odloka ali obsedbe: »... ukrep je upravičen in ni trši kakor je bil izgon Nemcev iz teh pokrajin po svetovni vojni.« Torej naj bi bilo naše pregnanstvo maščevanje Nemcev za 22 let nazaj? Kaj pa se je tedaj dejansko zgodilo? Kolikor je meni znano, so tedaj zbežali čez Karavanke samo oni Nemci, ki so imeli slabo vest in pa oni, ki so optirali in se sploh izjavili za Avstrijo ali Nemčijo. Če bi bil »izgon« takrat izvršen res temeljito — in lahko bi nesli s seboj v Nemčijo vse svoje premoženje — bi mi v letih 1941 in po nemški okupaciji ne imeli v naših krajih toliko petokoloncev in raznih drugih turic, ki so bili čisto še hujski od »Turka«. Zaenkrat pa naj ostane ti dve pismi kot zanimiv zgodovinski dokument slovenskih pregnancev.

Borba za socializem
je tudi borba proti tuberkulozi!